

На основу члана 175. став 3, члана 179. став 3 и члана 180. став 1. Закона о ваздушном саобраћају („Службени гласник РС”, број 73/10),

Управни одбор Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије доноси

**ПРАВИЛНИК
О ПОТВРДАМА О ОБУЧЕНОСТИ ОСОБЉА КОЈЕ ОБАВЉА ПОСЛОВЕ СНАБДЕВАЊА
ВАЗДУХОПЛОВА ГОРИВОМ
И ЦЕНТРИМА ЗА ОБУКУ**

Предмет овог правилника

Члан 1.

Овим правилником прописују се услови под којима се издаје потврда о обучености особља које обавља послове снабдевања ваздухоплова горивом и продужава њено важење, садржина обрасца потврде о обучености, услови под којима се издаје, суспендује и ставља ван снаге потврда о праву на обучавање особља које обавља послове снабдевања ваздухоплова горивом, као и области које морају да буду обухваћене наставним програмима центара за обуку особља које обавља послове снабдевања ваздухоплова горивом, ради њиховог одобравања.

Врсте особља које обавља послове снабдевања ваздухоплова горивом

Члан 2.

У смислу овог правилника под особљем које обавља послове снабдевања ваздухоплова горивом, као једне од категорија особља које пружа услуге земаљског опслуживања, подразумевају се: пунилац, помоћник пуниоца и складиштар.

Пунилац обавља следеће послове снабдевања ваздухоплова горивом: рукује опремом и уређајима за пуњење ваздухоплова горивом, управља цистерном са горивом и врши надзор над обављањем помоћних послова снабдевања ваздухоплова горивом.

Помоћник пуниоца обавља помоћне, мање сложене послове снабдевања ваздухоплова горивом (руковање опремом и уређајима за пуњење ваздухоплова горивом) под надзором пуниоца.

Складиштар обавља послове пријема горива из рафинерије, врши контролу врсте и квалитета горива и складиштење горива.

Стручна обука

Члан 3.

Стручна обука за стицање потврде о обучености особља које обавља послове снабдевања ваздухоплова горивом састоји се из теоријског и практичног дела.

Стручну обуку из става 1. овог члана спроводи овлашћени центар за обуку, према наставним програмима које, на захтев центра за обуку, одобрава Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије (у даљем тексту: Директорат).

За прибављање одобрења Директората на наставни програм, неопходно је да ови програми обухватају наставне области које су наведене у Прилогу, који чини саставни део овог правилника.

Услови за приступање стручној обуци

Члан 4.

Стручној обуци за стицање потврде о обучености особља које обавља послове снабдевања ваздухоплова горивом могу да приступе лица која имају:

- најмање 21 годину живота, ако је реч о кандидатима за пуниоца, односно најмање 18 година живота, ако је реч о кандидатима за помоћника пуниоца и за складиштара;
- најмање трећи степен стручне спреме;
- положен возачки испит за возачку дозволу за категорију Е, ако је реч о кандидатима за пуниоца;
- одговарајућу здравствену способност, што доказују лекарским уверењем;
- положен стручни испит за лица која рукују опасним материјама или учествују у припреми за превоз, утовар, претовар и истовар опасних материја, у складу са прописом о стручном оспособљавању возача моторних возила којима се превозе опасне материје и других лица која учествују у превозу тих материја.

Испити

Члан 5.

После завршене стручне обуке кандидат за стицање потврде о обучености полаже теоријске испите, као и практични испит.

Теоријски испити полагају се писмено, решавањем тестова после одржане наставе из сваког појединачног теоријског предмета.

Практични испит састоји се у провери оспособљености за рад на одговарајућим пословима за које се кандидат обучавао.

Ближе услове који се односе на начин полагања теоријских и практичних испита одређује центар за обуку.

Потврда о обучености

Члан 6.

Лицу које успешно заврши стручну обуку за стицање потврде о обучености центар за обуку у коме је обука спроведена издаје потврду о обучености.

Образац потврде о обучености особља које обавља послове снабдевања ваздухоплова горивом мора да садржи:

- назив центра за обуку који издаје потврду о обучености;
- натпис: „Потврда о обучености особља које обавља послове снабдевања ваздухоплова горивом“ и рубрике у које се уноси:
 - број потврде о обучености;
 - име и презиме имаоца потврде о обучености;
 - обученост имаоца потврде о обучености (пунилац, помоћник пуниоца или складиштар);
 - датум и место рођења имаоца потврде о обучености;
 - адреса пребивалишта, односно боравишта имаоца потврде о обучености;
 - датум издавања потврде о обучености;
 - потпис овлашћеног лица центра за обуку и печат;
 - место за фотографију имаоца потврде о обучености;
 - место за потпис имаоца потврде о обучености;
 - место за упис продужења важења потврде о обучености.

Образац потврде о обучености штампа се двојезично, на српском језику и на енглеском језику.

Важење потврде о обучености

Члан 7.

Потврде о обучености особља које обавља послове снабдевања ваздухоплова горивом издају се са роком важења од четири године.

За продужење важења потврде о обучености, ималац потврде о обучености обавезан је да у овлашћеном центру за обуку, у складу са одговарајућим наставним програмом, обави обуку за освежење знања која се састоји само од теоријског дела.

Обуку за освежење знања ималац потврде о обучености дужан је да обави и у случају када дуже од 12 месеци не обавља послове за које му је издата потврда о обучености.

Центар за обуку

Члан 8.

Стручну обуку ваздухопловног особља које обавља послове снабдевања ваздухоплова горивом врши центар за обуку који поседује потврду о праву на обучавање особља које обавља послове снабдевања ваздухоплова горивом.

Потврду о праву на обучавање из става 1. овог члана може да стекне правно лице које има пословно седиште у Републици Србији, које је код надлежног органа регистровано за обављање делатности и које располаже довољним финансијским средствима за спровођење обуке у складу са наставним програмом.

Поред тога, правно лице мора да:

- 1) поседује одговарајуће просторије, опрему, учила и литературу који омогућавају успешно извођење обуке;
- 2) има одговарајућу руководећу структуру;
- 3) поседује правилник о раду и унутрашњој организацији центра за обуку;
- 4) поседује приручник о систему квалитета центра за обуку;
- 5) обезбеди одговарајући број наставника теоријске наставе и инструктора практичне обуке;
- 6) поседује наставне планове усклађене са одобреним наставним програмом.

Просторије и опрема центра за обуку

Члан 9.

Просторија центра за обуку у којој се спроводи теоријска обука мора бити таква да омогућава смештај најмање 20 лица, као и одговарајућег броја и врсте средстава, опреме и уређаја за успешно одвијање и праћење наставе (столови, столице, табла, персонални рачунари, пројектор и пројекторско платно, ТВ монитори, графоскоп).

Опрема, средства и уређаји центра за обуку морају да буду исправни у време извођења обуке.

Просторије центра за обуку морају да буду изграђене и локацијски смештене тако да спољашња бука не омета одвијање обуке.

Обавезна документа и литература

Члан 10.

Центар за обуку дужан је да, за потребе одржавања наставе, обезбеди следећа документа и литературу:

- Закон о ваздушном саобраћају;
- подзаконске прописе који се односе на снабдевање ваздухоплова горивом;
- домаће стандарде за млазно гориво и авионски бензин;
- скрипте којима ће бити обухваћено целокупно градиво садржано у наставном програму;
- публикације у вези горива које издаје *IATA (International Air Transport Association)*;
- публикације у вези горива које издаје *JIG (Joint Inspection Group)*;

Центар за обуку дужан је да обезбеди и друга учила предвиђена наставним програмом, као што су: макете, цртежи, шеме, пресеци и узорци филтерске, мерне и контролне опреме и сл.

Практични део стручне обуке

Члан 11.

Практични део стручне обуке обавља се у реалним условима - у организацији која врши снабдевање ваздухоплова горивом, где се врши пријем, испорука и складиштење горива, као и на платформи аеродрома, где се опслужују ваздухоплови горивом. Обука се изводи на инсталацији пријема и испоруке горива, на складишним резервоарима и припадајућој опреми, цистернама за опслуживање ваздухоплова горивом, филтерској, мерној и испитној опреми.

Наставно особље

Члан 12.

Наставник теоријске обуке мора да има одговарајућу високу стручну спрему, док инструктор практичне обуке мора да има најмање средњу стручну спрему четвртог степена и мора, у време спровођења обуке, да буде запослен на пословима за које врши практичну обуку, или да од престанка његовог рада на тим пословима није прошло више од годину дана.

Потврда о праву на обучавање

Члан 13.

На захтев центра за обуку који испуњава услове прописане овим правилником, Директорат издаје потврду о праву на обучавање особља које обавља послове снабдевања ваздухоплова горивом.

У потврди из става 1. овог члана мора да буде наведено: назив и седиште центра за обуку, врста одобрене обуке, датум издавања потврде, као и рок њеног важења.

Потврда из става 1. овог члана издаје се са роком важења од 12 месеци приликом првог издавања потврде, односно са роком важења од 24 месеца за свако касније издавање потврде.

Уколико у току важења потврде из става 1. овог члана центар за обуку престане да испуњава неки од услова прописаних овим правилником, Директорат суспендује или ставља ван снаге потвду о праву на обучавање особља које обавља послове снабдевања ваздухоплова горивом.

За сваку промену услова рада центар за обуку мора да прибави сагласност Директората.

Обавезе центра за обуку

Члан 14.

Центар за обуку је дужан да уредно води:

- 1) дневник присуства настави и реализације планова обуке;
- 2) евиденцију о спроведеним испитима;
- 3) регистар лица која обучава, као и њихове личне досијее;
- 4) евиденцију издатих потврда о обучености.

Рок за усклађивање са одредбама овог правилника

Члан 15.

Центри који врше обуку особља које обавља послове снабдевања ваздухоплова горивом дужни су да се ускладе са одредбама овог правилника у року од шест месеци од ступања на снагу овог правилника.

Лица која на дан ступања на снагу овог правилника раде на пословима снабдевања ваздухоплова горивом, а не поседују одговарајућу потврду о обучености, могу до стицања наведене потврде да наставе да обављају своје послове, с тим што су дужни да се ускладе са одредбама овог правилника најкасније 18 месеци од ступања на снагу овог правилника.

Ступање на снагу
Члан 16.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Број 1/0-01-0004/2010-0006
У Београду, 21. децембра 2010. године

Управни одбор

Председник
Милутин Мркоњић

**Наставне области које морају да буду обухваћене
наставним програмом за обуку особља које обавља послове
снабдевања ваздухоплова горивом**

1. Ваздухопловни прописи

- 1.1. Закон о ваздушном саобраћају;
- 1.2. Међународне ваздухопловне организације (ICAO, IATA, EASA, EUROCONTROL);
- 1.3. Организација цивилног ваздухопловства у земљи;
- 1.4. Домаћи и међународни прописи који се односе на гориво;

2. Ваздухоплови

- 2.1. Опште о ваздухопловима: дефиниција, намена, подела;
- 2.2. Основни конструкциони елементи и њихова функција: труп, крило, репне површине, стајни трап, погонска група;
- 2.3. Системи ваздухоплова: горивни, уљни, хидраулични, електрични, кисеонички, противпожарни;
- 2.4. Излази за случај опасности;

3. Горивни систем ваздухоплова

- 3.1. Системи за гориво: општи приказ, подела и функција на ваздухоплову;
- 3.2. Резервоари за гориво: врсте, положај, вентилациони отвори;
- 3.3. Цевоводи, пумпе, филтери, уливни вентили, дренажни вентили, давачи, протокомери;
- 3.4. Општи приказ инсталација за пуњење, пражњење и трансфер горива у резервоарима;

4. Основно познавање врсте и квалитета горива

- 4.1. Енергија: општи појам, извори, потрошња, резерве и перспектива;
- 4.2. Термогене материје и горива: општи појам, подела;
- 4.3. Течна горива: општи појам, подела;
- 4.4. Нафта и њени деривати: општи појам, порекло, особине, састав, подела, прерада;
- 4.5. Авионски бензин: спецификација, технички захтеви, стандарди квалитета, октански број, сиромашна и богата смеша, топлотна моћ, хемијски састав, физичко-хемијске особине: топлотна моћ, детонационо сагоревање, испарљивост, стабилност, температура мржњења, хигроскопност, адитиви;
- 4.6. Млазна горива: спецификација, технички захтеви, стандарди квалитета, хемијски састав, физичко-хемијске особине: топлотна моћ, испарљивост, стабилност, нискотемпературне особине, висинске особине, корозионе особине, антихабајуће особине, електричне особине, нечистоће (круте, микрозагађења, вода: растворена, емулгована, слободна), адитиви;

5. Складиштење горива

- 5.1. Складишни резервоари: врсте и намена, конструктивни захтеви, обележавање, узимање узорака и тестирање, периодични прегледи, чишћење;
- 5.2. Инсталација: цевоводи, обележавање, опрема за филтрирање, врсте, периодичне провере, критеријуми за замену и одржавање, мерачи диференцијалног притиска;
- 5.3. Пријем горива: документација, пломбирање, узимање узорака и тестирање, визуелни преглед, одређивање специфичне тежине, стишњавање;

6. Поступци пуњења ваздухоплова горивом

- 6.1. Начини пуњења: хидрантни систем, цистерне;
- 6.2. Цистерне: основни делови, опрема и уређаји;
- 6.3. Пуњење цистерне горивом: припрема и исправност цистерне, атест о квалитету горива;
- 6.4. Укључивање цистерне у одвијање аеродромског саобраћаја: брзина кретања, прилажење и паркирање код ваздухоплова;
- 6.5. Координација са посадом ваздухоплова и супервајзером;
- 6.6. Провера квалитета горива: визуелни преглед, провера присуства воде у гориву помоћу детектора, мерење густине помоћу ареометра;
- 6.7. Пуњење и пражњење ваздухоплова горивом: редослед операција, уземљење, искључивање електроинсталације, руковање цревом за гориво;
- 6.8. Безбедност пуњења ваздухоплова: опасне зоне, уземљење ваздухоплова и цистерне, искључење електроинсталације, исправност цистерне;
- 6.9. Процедура пуњења и пражњења ваздухоплова горивом: редослед операција, издавање рачуна;

7. Ваздухопловна пристаништа

- 7.1. Дефиниција и подела ваздухопловних пристаништа;
- 7.2. Маневарске површине: полетно-слетне стазе, рулне стазе;
- 7.3. Пристанишни комплекс: платформа, зграда, остали објекти поред пристанишног комплекса;
- 7.4. Кретање ваздухоплова на платформи: паркирање, вучење, сигнализација;
- 7.5. Кретање лица и средстава за опслуживање на пристанишном комплексу: брзина кретања, распоред и начин прилажења средстава ваздухоплову, опасне зоне око ваздухоплова;
- 7.6. Средства везе и начин комуницирања;

8. Превентивна противпожарна заштита

- 8.1. Опис и употреба средстава за почетно гашење пожара (према врсти горива, количини горива и локацији);
- 8.2. Статички електрицитет – уземљење: појам, поступци на ваздухоплову, поступци на цистерни;
- 8.3. Превентивна противпожарна заштита код ускладиштења запаљивих течности: за млазно гориво, за авиобензин;
- 8.4. Превентивна противпожарна заштита приликом пуњења ваздухоплова горивом (са путницима, без путника);
- 8.5. Распоред и постављање противпожарног обезбеђења (код ваздухоплова, у складишту);

9. Безбедност на платформи

- 9.1. Регулатива;
- 9.2. Коришћење мобилних телефона;
- 9.3. Грмљавина над аеродромом;
- 9.4. Ризици пожара: извори, заштита;
- 9.5. Одећа: радна, заштитна, антистатичка;
- 9.6. Процедура уклањања просутог горива и мазива;
- 9.7. Снабдевање горивом отетог ваздухоплова;
- 9.8. Заштита околине.